

[Finansministeren.]

børnetilskud — vil indbringe indtil 250 mill. kr. mindre, end hvis skatteskalaerne og børnetilskuddssatserne for skatteåret 1959-60 skulle anvendes uændret. Selv efter disse nedsættelser må man regne med, at den samlede udskrivning efter fradrag af udgifter til børnetilskud bliver 100-150 mill. kr. større end for indeværende skatteår.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Jeg skal endvidere for det høje ting fremsætte forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser.

Ved lov af 21. december 1957 gennemførtes en nedsættelse af forlystelsesafgiften af filmsforevisninger, således at nedsættelsen kom biografierne til gode, idet lempelsen gennemførtes i den form, at biografierne fik adgang til at fradrage et beløb svarende til $\frac{1}{7}$ af den fulde beregnede afgift = $\frac{7}{17}$ inden afgiftens indbetaling til oppebørselsmyndigheden.

Denne lempelse var motiveret ved den konstaterede nedgang i biografbesøget, men da nedgangen ikke er standset, hvilket antagelig står i forbindelse med fjernsynets stadige fremgang, kæmper mange biografere, særlig ejere af mindre biografier, fremdeles med økonomiske vanskeligheder.

Under hensyn hertil har jeg fundet det rimeligt at søge vanskelighederne afbødet ved i det foreliggende lovforslag at foreslå det beløb, som den afgiftspligtige kan fradrage ved afgiftens indbetaling, forøget fra $\frac{1}{7}$ til $\frac{2}{7}$.

Denne ordning må betragtes som en øjeblikkelig hjælpeforanstaltning, og det er i øvrigt min hensigt at nedsætte et udvalg, der skal foretage en almindelig gennemgang af de mange problemer i forbindelse med forlystelsesafgiften, herunder forskellige af filmsbranchen rejste spørgsmål.

For at modvirke det provenutab, som den i dette lovforslag foreslåede lempelsesordning vil bevirke for kommunerne, foreslås der gennemført en ændring i den gældende delingsnorm for forlystelsesafgiften, således at kommunernes andel forøges fra 40 pct. til 50 pct.

Idet jeg i øvrigt skal henvise til lovforslagets bemærkninger, skal jeg hermed

anbefale forslaget til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af loven om oprettelse af „Statens almindelige Videnskabsfond“.

„Statens almindelige Videnskabsfond“ blev oprettet ved lov nr. 215 af 7. juni 1952. Det årlige rådighedsbeløb for fondet fastsattes da til 2 mill. kr. Man havde dengang ikke sikre holdepunkter for at bedømme videnskabens behov, og fastsættelsen af beløbet måtte derfor ske ud fra et frit skøn og under hensyntagen til den daværende økonomiske situation. Man forudså, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de erfaringer, der ville blive indvundet gennem fondets virksomhed, kunne skabe baggrund for en ændring af det oprindeligt fastsatte beløbs størrelse.

Allerede ved fremsættelsen af lovforslaget forelå der i øvrigt udtalelser, gående ud på, at en årlig bevilling på 2 mill. kr. næppe fuldt ud kunne dække forskningens behov for økonomisk støtte. Det kan således nævnes, at videnskabens repræsentanter i den dengang siddende videnskabskommission havde ønsket en foreløbig fastsættelse af det årlige beløb til 2,5 mill. kr., og at præsidenten for Det kgl. danske Videnskaberne Selskab, professor, dr. phil. Niels Bohr, i en radiotale havde udtalt, at det, om forholdene havde tilladt det, ville have været ønskeligt, om endnu langt større midler kunne være stillet til rådighed for den videnskabelige forskning, således som det var sket i andre lande af Danmarks størrelse og kulturstade.

I de år, fondet har eksisteret, har det gjort en indsats af stor betydning for videnskaben og gennem de arbejder, der er blevet sat i gang, tillige for hele det danske samfund. Et stort antal forskningsprojekter er blevet udført for fondets penge og har skaffet os ny viden på vigtige forskningsområder. Adskillige af de foretagne undersøgelser har desuden ført til økonomiske resultater, der i mange tilfælde kan betegnes som betydelige i forhold til de relativt beskedne beløb, som fondet har investeret i dem.

Den ekspansion af dansk videnskab, som

[Undervisningsministeren.]

har kendetegnet de senere år, og som fondet selv i så høj grad har bidraget til, har imidlertid medført, at presset på fondsmidlerne er blevet forøget meget stærkt. Ved lov nr. 146 af 23. maj 1958 forhøjedes den årlige rådighedssum da fra 2 mill. kr. til 2,5 mill. kr., men med denne regulering opnåede man i det væsentlige kun at give rådighedssummen den realværdi, den havde haft i fondets første leveår, og en yderligere forhøjelse af rådighedssummen er nu blevet påkrævet.

Det stærke og stadig stigende pres på fondsmidlerne har flere årsager. Det spiller selvfølgelig en rolle, at lønninger og timebetaling til mange videnskabsmænd blev sat i vejret ved lønningsloven af 1958. Men en endnu vigtigere faktor er tilkomsten af en lang række nye forskningsinstitutioner, der dels tager nye forskningsopgaver op, dels ofte har brug for højt specialiseret og kostbart apparatur til gennemførelse af disse opgaver.

Netop med henblik på det særlig dyre apparatur, men også med tanke på udsendelse af større videnskabelige ekspeditioner o. a. var det oprindeligt tanken, at det skulle være muligt inden for fondets enkelte kommissioner at opspare af de årlige dispositionsbeløb og overføre det besparede til et kommende år. Hertil har der imidlertid i almindelighed ikke været tilstrækkeligt med midler. Erfaringerne fra de senere år viser tværtimod, at kommissionerne ikke alene opbruger beløbene for de enkelte år, men også gør indhug i de midler, der forventes bevilget i de følgende år.

Videnskabsfondets bestyrelse har nu indstillet, at fondets årlige rådighedssum snarest muligt forhøjes med 1 mill. kr. til 3,5 mill. kr., og denne indstilling mener jeg bør følges.

Det er nødvendigt, at der er penge til rådighed for at sikre videnskabens fortsatte trivsel, hvis vi skal gøre os håb om ikke at sakke agterud i forhold til de førende europæiske kulturlande, men måske endog inden for en række fag at være med i forreste linje, således som vi har været det og endnu er det inden for ikke så ganske få videnskabelige områder, f. eks. den teoretiske fysik.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale

det fremsatte lovforslag til det høje folketingets hurtige og velvillige behandling.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed.*

Den gældende lov sætter folketingsåret 1960-61 som seneste frist for lovens revision. Jeg har imidlertid valgt at fremsætte forslag til lovens revision allerede i indeværende folketingsår dels for at afbøde virkningerne af, at antallet af unge, der falder inden for fondens område, siden ændringsloven af 1958 forberedtes i 1957-58, hvor elevtallet androg ca. 21 000, er steget til i 1958-59 godt 29 000 og i 1959-60 godt 31 000, dels for som et yderligere bidrag til løsning af det brændende uddannelsesspørgsmål at give fonden en reel forøgelse på ca. 4 mill. kr.

Grundlaget for det forslag, der nu fremsættes, er fremdeles de i 1955 givne bestemmelser sammenholdt med de ved loven af 7. juni 1958 gennemførte ændringer. Disse ændringer gik ud på, at den årlige bevilling forhøjedes fra i alt 6 mill. kr. til i alt 13 mill. kr., hvoraf halvdelen til stipendier og halvdelen til studielån. Endvidere, at elever på seminarier og husholdningsseminarier fik adgang til uddannelsesfondens lånemidler. Og endelig, at $\frac{1}{2}$ mill. kr. af stipendiemidlerne på i alt $6\frac{1}{2}$ mill. kr. anvendes som tilskud til dækning af rejse- og opholdsudgifter for elever, der forbereder sig til studentereksamen i gymnasieskolernes gymnasieklasser eller på anerkendte kursus til studentereksamen.

Med hensyn til fondens administration blev man i 1958 stående ved den hidtidige ordning, og der er, mener jeg, fortsat ikke ønske om eller anledning til at søge lovgrundlaget for fondens opbygning og principper ændret.

Forslaget nu har alene sigte på forøgelse af fondens bevillinger.

Også i 1958 var man i almindelighed fuldt på det rene med, at fondens bevillinger, selv efter forhøjelsen til i alt 13 mill. kr., endnu ikke havde nået det endelige leje. Jeg skal blot erindre om, at Danske Studerendes Fællesråd ved en beregning i 1958 efter principperne i ungdomskommissionens betænkning II af 1951 havde opgjort det aktuelle økonomiske behov inden